

Türkiye Türkçesindeki Çok Görevli Eklerin Tespiti Ve Sınıflandırması

Determination and Classification of Multifunctional Affixes in Turkish

Murat Ceritoğlu*
Gaziantep Üniversitesi

Özet

Türkçe ekleri eş seslilik, eş görevlilik, çok görevlilik ve zıt görevlilik bakımından da sınıflandırmak mümkündür. Birden fazla dil bilgisi görevini aynı anda ifade edebilen eklere çok görevli ekler denir. Türkçede bu özellikleri taşıyan ekler çekim ekleri arasında görülür.

Anahtar Kelimeler: söz, ek, çok görevli ekler, görev, çekim ekleri

Abstract

It is possible to classify Turkish affixes as homophony, homofunction, polyfunction and antifunction. Affixes which are of more than one gramatical function at the same time are called homofunction affixes. These affixes are seen within terminations.

Key Words: word, affix, polyfunction affixes, function, terminations

I. GİRİŞ

0. Dillerde söz türetmek veya sözü kullanım sahasına çıkarmak için ekleme, bükün, tekrar, birleştirme, yer düzeni ve vurgu¹ yöntemlerinden yararlanılır. Söz türetmede veya sözü kullanım sahasına çıkarmada öncelikli olarak ekleme yöntemine baş vurulduğu için Türkçe eklemeli diller sınıfında yer alır.

1.Genellikle ses bağımsızlığı olmayan, tek başına sözlük anlamı bulunmayan ancak kök ve gövde sözlere ulanmak suretiyle oluşturdukları sözlerin yeni bir dil göstergesi olmasını sağlayan ya da soyut somut nesne, kavram veya hareketlerin göstergesi olan sözleri söz grubu veya cümle içerisinde kullanılacak

* Yrd. Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, ceritoglu@gantep.edu.tr

¹ Bkz. Kaken Ahanov, Dil Biliminin Esasları (Akt. Murat Ceritoğlu), Ankara,2008, s. 300; Ahmedi Hasenov, Til Bilimi, Sanat, Almatı, 2003, s. 223-265; F. S. Seyfulina, Til Bilimine Kiriş, Tarih, Kazan, 2002, s. 200.

hale getiren dillik birimlere ek biçim birim veya kısaca ek denir. Ekler genellikle işlevlerine ve eklendikleri sözlerin isim veya fiil olmasına göre sınıflandırılırlar. İşlevlerine göre bir anlama karşılık olacak söz oluşturan ekler yapım ekleri sınıfında değerlendirilirken, söz varlığının unsurları olan birimleri söz grubunda veya cümlede kullanılacak şekle sokan ekler çekim ekleri sınıfında değerlendirilir. Bu başlıklar da kendi içinde çeşitli (isimden isim yapma ekleri, isimden fiil yapma ekleri, iyelik ekleri, bildirme ekleri, tasarlama ekleri vb.) alt başlıklara ayrılır.

1.1. Eklendikleri yerlere göre ekler ön ek, iç ek ve son ek diye gruplanırlar. Sözün başına getirilen ön ek daha çok Hint-Avrupa dilleri ile Hami Sami dillerinde görülen ek biçim birimdir (*na-dan* “bilmez”, *pri-hodit’*, *u-hodit’* “gelmek-gitmek”, *im-possible* “imkansız” vb.). Sözün içine yerleştirilen ek biçim birimler olan iç ekler ölü dil Latince ile Bontok dilinde görülmektedir (*vici* “yendim” – *vinco*² “yeneceğim”). Ek biçim birimler içinde en sık rastlanana sona eklenenlerdir. Türkçede kullanılan bütün ekler son eklerdir.

1.2. Dilde anlam taşıdıkları için bağımsız biçim birim olarak değerlendirilen sözler yapılarına, görevlerine ve anlamlarına göre sınıflandırılırlar. Yapısına göre basit sözler, türemiş sözler, birleşik sözler vb.; görevlerine göre asıl sözler, yardımcı sözler başlıkları altında toplanan sözler anlamlarına veya anlam ilişkilerine göre çok anlamlı sözler, eş anlamlı sözler, eş adlı sözler ve karşıt anlamlı sözler başlıkları altında toplanır.

1.2.1. Ekler de yapılarına göre basit ekler ve birleşik ekler diye sınıflandırılmaktadır. Basit ekler Türkçenin yazı dili olarak takip edildiği ilk metinlerden bu yana görülen ve genellikle tek sestem veya heceden oluşan eklerdir. Birleşik ekler tarihi süreç içinde en az iki basit ekin bir araya gelmesiyle oluşan eklerdir³. Sözler için düşünülen çok anlamlılık, eş anlamlılık ve karşıt anlamlılık sınıflandırması, görevli biçim birimler oldukları için eklerde yapılmamıştır. Ancak anlam yerine görev konduğunda ek biçim birimlerin de benzer başlıklar altında incelenebileceği görülmektedir.

2. Türkçedeki ek biçim birimler ses yapıları, üstlendikleri görevler veya görev ilişkileri bakımından sözlere benzer şekilde sınıflandırılabilir. Yani ek biçim birimleri çok görevli ekler, eş görevli ekler, zıt görevli ekler ve eş sesli ekler⁴ başlıkları altında toplamak mümkündür.

2.1. Aynı ses yapısına sahip olmalarına karşın farklı görevleri bulunan ekler eş sesli eklerdir. Mesela, “ı” ek biçim birimi *kaz-* fiilinden hem “*kaz-ı-*” fiilini hem de “*kaz-ı*” ismini türetmektedir. Aynı ses yapısına sahip ek biçim birim isimden fiil (*taş-ı-*), teklik ve çokluk iyelik üçüncü şahıs eki (*ağacın dal-ı*) ve belirtme hali eki (*dal-ı kır*) olarak da görev üstlenebilmektedir. Türkiye Türkçesinde eş sesli ekler oldukça fazladır.

² Geniş bilgi için bkz. F. S. Seyfulina, *Til Bilimine Giriş, Tarih, Kazan, 2002, s. 201-202.*

³ Bkz. Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi, Boğaziçi, İstanbul, 1982, s. 119; Zeynep Korkmaz, Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), TDK, Ankara, 2003, s.18-20.*

⁴ Kaken Ahanov, *Til Biliminin Negizderi, Sanat, Almatı,1993, s. 288.*

2.2. Aynı kök veya gövde üzerine gelmek suretiyle, aynı nesnenin farklı adlarını oluşturmada kullanılan ek biçim birimler eş görevli eklerdir. Bu şekilde birbirleri yerine kullanılabilen eklerle eş görevli ekler denir. Mesela “süz-“ fiiline “-Ak” ve “-gAç” fiilden isim yapma ekleri getirildiğinde elde edilen “süzek” ve “süzgeç” sözleri aynı nesnenin karşılığı olan isimlerdir.

2.3. Türkçede aynı kök veya gövde üzerine gelerek birbirine zıt anlamlı sözler türeten ekler de bulunmaktadır. Böylesi ek biçim birimler karşıt görevli eklerdir. “-I” ve “-sIz” ekleri bu özelliği arz eden ektir. Örnek: “sulu” ve “susuz”.

2.4. Yapımlık, sahiplik, öznellik, sayı, şahıs, zaman, şekil, olumsuzluk gibi dil bilgisi görevlerinden en az ikisini aynı anda yerine getiren ek biçim birimler çok görevli ekler olarak adlandırılır. Türkiye Türkçesinde bu özelliklere sahip ekler ve üstlendikleri görevler şöyledir:

2.4.1. *İyelik Ekleri*: Soyut-somut nesne veya kavramın adlandırması olan bir ismin başka bir isme ait veya onun parçası olduğunu gösteren ekler iyelik ekleridir. Çok görevli eklerden olan iyelik ekleri, isimlerin konuşan, dinleyen, adı geçen veya konuşanlar, dinleyenler, adı geçenlerden hangisine ait veya hangisinin parçası olduğunu göstermekle şahıs; şahısların teklik mi çokluk mu olduğunu ifade etmekle sayı ve isimlerin neye veya kime ait ya da neyin veya kimin parçası olduğunu bildirmekle sahiplik görevlerini aynı anda yerine getirir.

Ekler	Görevleri
-m	Sahiplik, sayı, I. şahıs
-n	Sahiplik, sayı, II. şahıs
-I/-sI	Sahiplik, sayı, III. Şahıs
-mIz	Sahiplik, sayı, I. Şahıs
-nIz	Sahiplik, sayı, II. şahıs
-I/-sI	Sahiplik, sayı, III. Şahıs

2.4.2. *Öznellik Ekleri*: Hareketi meydana getiren nesneyi, fiili yapan şahsı göstermesi; şekle ve zamana bağlanmış bir hareketin çeşitli nesnelere, şekil ve zaman eki almış bir fiil kök veya gövdesinin çeşitli şahıslarla münasebet kurması, böylece bir fiil kök veya gövdesinin şekil ve zaman eki almış bir şeklini şahıslara göre birçok değişik şekillere sokması bakımından en çok çekim eki karakterinde olan⁵ öznellik ekleri de çok görevli ekler arasındadır.

2.4.2.1. Şekle sokulmuş ve zamana bağlanmış fiillerin yapanını, edenini veya olanını göstermekle öznellik; yapanın, edenin veya olanın teklik mi çokluk mu olduğunu bildirmekle sayı ve yapanın, edenin veya olanın konuşan, dinleyen, adı geçen veya konuşanlar, dinleyenler, adı geçenlerden hangisi olduğunu göstermekle şahıs ifade eder.

Ekler	Görevleri
I.T.Ş. E.	II.T.Ş.E.

⁵ Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Boğaziçi, İstanbul, 1982, s. 140.

-Im	-m	Öznelik, sayı, I. Şahıs
-sIn	-n	Öznelik, sayı, II. Şahıs
Ø	Ø	Öznelik, sayı, III. Şahıs
-Iz	-k	Öznelik, sayı, I. Şahıs
-sInIz	-nIz	Öznelik, sayı, II. Şahıs
Ø; -lAr	Ø; -lAr	Öznelik, sayı, III. Şahıs

2.4.3. *Bildirme Ekleri*: Günümüzde tek başına belirli bir anlamı olmayan, bu sebeple yapım eki alıp isim veya fiil gövdesi meydana getirerek dillik gösterge olamayan, temel ve tek görevi isimlerin yüklem olmasını sağlamak olan ana yardımcı fiilin geniş zaman çekiminin ekleri olan bildirme ekleri de çok görevli eklerdendir.

2.4.3.1. Bildirme ekleri öznelik ekleri görünüşü içinde, eridiği düşünülen ana yardımcı fiilin isimleri fiilleştirme görevini üstlenmiştir. Ana yardımcı fiil aracılığıyla oluşan birleşik fiil üzerine getirilen ve zamanla eriyip düştüğü düşünülen *-ür* ekinin şekil ve zaman görevleri de şahıs ekleri üzerine yüklenmiştir. Ayrıca bildirme ekleri asıl görevleri olan özneyi bildirme, sayı ve şahıs ifadesini de korumaktadır. Bu şekliyle Türkiye Türkçesinin en fazla görev üstlenen eki özelliğini bildirme ekleri kazanmaktadır.

Ekler	Görevleri
-Im	Ana yardımcı fiil, şekil, zaman, öznelik, sayı, I. Şahıs
-sIn	Ana yardımcı fiil, şekil, zaman, öznelik, sayı, II. Şahıs
Ø; -DIr	Ana yardımcı fiil, şekil, zaman, öznelik, sayı, III. Şahıs
-Iz	Ana yardımcı fiil, şekil, zaman, öznelik, sayı, I. Şahıs
-sInIz	Ana yardımcı fiil, şekil, zaman, öznelik, sayı, II. Şahıs
Ø; -DIr	Ana yardımcı fiil, şekil, zaman, öznelik, sayı, III. Şahıs

2.4.3.2. Cevher fiilin öğrenilen geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman ve şart kipleriyle çekiminde ise bu biçim birim Ø şeklinde kullanılıyorsa, zaman ve tasarlama ekleri ilave olarak ana yardımcı fiilin de görevini üstlenmiş olurlar.

2.4.4. *Zaman Ekleri*: Zaman, konuşanın yaşadığı ana göre fiillerin ortaya çıktığı zamanı gösteren kategoridir. Zaman kategorisi fiil kök veya gövdelerinin ayrı bir çekim şekli ile değil kip eklerinin bir kısmıyla ifade edilir. Şekil eklerinin bir kısmı aynı zamanda zaman ekleridir.⁶ Bu görevleriyle zaman ekleri de çok görevli eklerdendir.

Ekler	Görevleri
-DI	Şekil, zaman
-mIş	Şekil, zaman
-r/-Ar/-Ir	Şekil, zaman
-(I)yor / -mAktA	Şekil, zaman
-AcAk	Şekil, zaman

⁶ Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Boğaziçi, İstanbul, 1982, s. 134.

2.4.4.1. Hareketin geniş zamanda gerçekleşmediğini bildiren ve eklerin birleşmesiyle oluşan -mAz⁷ eki, zaman ve şekil görevlerinin ek olarak olumsuzluk da ifade eder.

Ekler	Görevleri
-mAz	Şekil, zaman olumsuzluk

2.4.5. Esasta tasarlama ifade eden istek, gereklilik, şart ve emir ekleri de çok görevli ekler sınıfına girmektedir. Şart, istek, gereklilik ve emir kiplerinin ekleri, öznenin ortaya çıkardığı hareketin gerçeklikle ilgisinin şart, istek, gereklilik ve emir şeklinde⁸ olduğunu bildirir. Bunun yanında tasarlama kiplerinde, hareketin silik bir şekilde şimdiki veya gelecek zamanda⁹ ortaya çıkacağı ifadesi vardır. Bu durumda şart, istek ve gereklilik kiplerinin ekleri, hareketin gerçek hayatla ilgisini sırasıyla şart, istek ve gereklilik şeklinde kurmanın yanında bir zaman ifadesine de sahiptir.

Ekler	Görevleri
-sA	Şekil, zaman
-A	Şekil, zaman
-mAlI	Şekil, zaman

2.4.5.1. Emir kipinin ekleri her şahısta ayrı olduğu için şekil, şimdiki veya gelecek zaman ifadelerinin yanında öznellik, sayı ve şahıs da bildirmektedir.

Ekler	Görevleri
-AyIm	Şekil, zaman, öznellik, sayı, I. Şahıs
- Ø	Şekil, zaman, öznellik, sayı, II. Şahıs
-sIn	Şekil, zaman, öznellik, sayı, III. Şahıs
-AlIm	Şekil, zaman, öznellik, sayı, I. Şahıs
-n/-nIz	Şekil, zaman, öznellik, sayı, II. Şahıs
-sIn(lAr)	Şekil, zaman, öznellik, sayı, III. Şahıs

2.4.6. Nesnelere hareketlerine göre adlandıran veya nesnenin göstergesi olan adı hareketine göre niteleyen sözler oluşturmada kullanılan sıfat fiil ekleri de fiilleri şekle sokması ve zaman bildirmesi sebebiyle çok görevli ekler arasında yer alır. -maz sıfat fiil eki şekil ve zamana ilave olarak olumsuzluk da bildirir.

Ekler	Görevleri
-DI	Şekil, zaman
-mIş	Şekil, zaman

⁷ Bu ekin oluşumuyla ilgili olarak bkz. Tomanov, Til Tariyhı Tuvralı Zerttevrler, Gılım, Almatı, 2002, s. 54; Kudaybergenov, S, Kırgız Adabiy Tilinin Grammatikası, İlim, Frunze, 1980, s. 402.

⁸ E.T. Kaydarov (Red.), Kazak Tili Entsiklopediya, IDK-TIPO, Almatı, 1998, s. 124; Erbol Janpeyisov, (Red.), Kazak Grammatikası, Atsana, 2002, s. .512; E.D. Süleymenova, , Slovar' po yazıkoznaniyu / Til Bilimi Sözdigi, Gılım, Almatı, 1998, s. 234; Berke Vardar (Yön.), Açıklamalı Dil Bilim Terimleri Sözlüğü, Abc, İstanbul, 1998, s. 141.

⁹ Özönder, Sema Barutçu, "Türk Dilinde Fiil ve Fiil Çekimi", *Türk Gramerinin Sorunları II*, TDK, Ankara, 1999, s. 62; Korkmaz, Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), TDK, Ankara, 2003, s.647; Güneş, Sezai, 1999, Türk Dil Bilgisi, 1999, İzmir, s. 190

-r/-Ar/-Ir/-an	Şekil, zaman
-AcAk	Şekil, zaman
-AsI	Şekil ve zaman
-mAlI	Şekil ve zaman
-mAz	Şekil, zaman ve olumsuzluk

2.4.7. Zarf fiiller öznenin yüklemi yaparken veya olurken başvurduğu veya başvurmadığı hareket hallerini ifade eden tamamlanmamış fiil biçimleridir. Tamamlanmamış bu fiil biçimlerinde hal ifadesinin yanında yüklem ortaya çıkma zamanına bağlı olarak kimisinde açık, kimisinde ise silik bir bağlı zaman ifadesi de bulunur. Bu bakımdan zarf fiilleri oluşturmada yararlanan zarf fiil ekleri de çok görevli eklerdendir.

Ekler	Görevleri
-A	Fiil hali ve bağlı zaman
-ArAk	Fiil hali ve bağlı zaman
-Ip	Fiil hali ve bağlı zaman
-IncA	Fiil hali ve bağlı zaman
-AlI	Fiil hali ve bağlı zaman
-kEn	Fiil hali ve bağlı zaman

Asıl fiilin zamanca önceliğini bildirdiği için öncelik zarf fiili¹⁰ olarak adlandırılan ve yapı bakımından birleşik ekler sınıfında olduğu düşünülen *-mAdAn*¹¹ eki fiil hali ve bağlı zaman ifade etmenin yanında olumsuzluk da bildirir.

Ekler	Görevleri
-mAdAn	Fiil hali, bağlı zaman ve olumsuzluk

3. Sonuç olarak Türkiye Türkçesinde iyelik, öznellik, bildirme, zaman, tasarlama, sıfat fiil ve zarf fiil ekleri çok görevli eklerdendir. Çok görevli eklerin ortak özelliği çekim eki olmalarıdır. Bu eklerden iyelik ve bildirme isimlerle ilgiliyken; tasarlama, zaman, şahıs, sıfat fiil ve zarf fiil ekleri fiillerle ilgilidir. Çok görevli eklerden bir kısmı başlangıçtan beri ek olarak görülür (iyelik eklerinin teklik biçimleri, geniş zaman, görülen ve öğrenilen geçmiş zaman ekleri, şart eki, emir ekleri); diğer kısmı ise çeşitli biçim birimlerin birleşip kaynaşmasıyla (bildirme ekleri, iyelik ve şahıs eklerinin çokluk şekilleri, olumsuz geniş zaman ve sıfat fiil eki -mAz, -mAdan zarf fiil eki) oluşmuştur.

Kaynakça:

Ahanov, Kaken (2008). Dil Biliminin Esasları (Akt. Murat Ceritoğlu), Ankara, TDK.
Banguoğlu, Tahsin (1986). Türkçenin Grameri, Ankara, TDK.

¹⁰ Tahsin Banguoğlu, Türkçenin Grameri, TDK, Ankara, 1986, s. 432.

¹¹ Ekin yapısıyla ilgili olarak bkz. Korkmaz, Zeynep, "Türkiye Türkçesindeki *-madan / -meden* < *-madın/-medin* zarf (Gerindium) Ekinin Yapısı Üzerine" Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C. 1, TDK, Ankara, 1995, s. 151-159; Kudaybergenov, S., 1980, Kırgız Adabiy Tilinin Grammatikası, İlim, Frunze; Tomanov, M., 2002, Til Tariyhı Tuvralı Zertteveler, Gılım, Almatı.

- Ergin, Muharrem (1982). Türk Dil Bilgisi, İstanbul, Boğaziçi.
- F. S. Seyfulina (2002). Til Bilimine Giriş, Kazan, Tarih.
- Güneş, Sezai (1999). Türk Dil Bilgisi, İzmir.
- Hasenov , Ahmedi (2003). Til Bilimi, Almatı, Sanat.
- Janpeyisov Erbol (Red.) (2002)., Kazak Grammatikası, Atsana,.
- Süleymenova, E.D. (1998). Slovar' po yazıkoznaniyu / Til Bilimi Sözdüğü, Almatı, Gılım.
- Kaydarov, E.T. (Red.) (1998). Kazak Tili Entsiklopediya, Almatı, IDK-TIPO.
- Korkmaz, Zeynep (2003). Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), Ankara, TDK.
- Korkmaz, Zeynep (1995). “Türkiye Türkçesindeki *-madan / -meden < -madın/-medin* zarf (Gerindium) Ekinin Yapısı Üzerine” Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C. 1, Ankara, TDK.
- Kudaybergenov, S. (1980). Kırgız Adabiy Tilinin Grammatikası, Frunze, İlim.
- Özönder, Sema Barutçu (1999). “Türk Dilinde Fiil ve Fiil Çekimi”, *Türk Gramerinin Sorunları II*, Ankara, TDK.
- Seyfulina F. S. (2002). Til Bilimine Giriş, Kazan, Tarih.
- Tomanov, M. (2002). Til Tariyhı Tuvralı Zerttevler, Almatı, Gılım.
- Vardar, Berke (Yön.) (1998). Açıklamalı Dil Bilim Terimleri Sözlüğü, İstanbul, Abc.,

Determination and Classification of Multifunctional Affixes in Turkish

Linguistic morphemes, enabling the words that are the sing of abstract/concrete objects, concepts or actions to be used in word groups and sentence or enabling the words to be a new linguistic sign by being added to root or stem which have no meaning by itself and generally have no independent vocal, are called suffix. Suffixes are divided into groups according to their functions and their places to which they are added. When those suffixes whose functions are creating words, are considered as derivational affix, those suffixes enabling the words to be utilized in sentences or words groups, are considered as endings. These titles are divided into some subgroups (i.e., nominalization affixes from noun, denominative affixes, possessives, indicatives, moods

The suffixes are grouped according to the places to which they are added as prefixes, infixes and affixes. Prefixes are seen in mostly Indo-European and in Hami Sami languages (i.e. na-dan “ignorant”, pri-hodit’, u-hodit’ “coming-going”, im-possible “impossible” imkânsız). Infixes are encountered in Latin, a dead language, and in Bontoc (i.e. vici “I beat” – vinco “I will beat”). The commonest one in this group is affixes. Suffixes in Turkish are all affixes.

For they carry meaning, the words evaluated as free morpheme are grouped according to their forms, functions and meanings. Words are grouped according to their forms as simple, derivative and compound words; according to their functions, words are grouped as free and subsidiary words. According to their meaning or relations, words can be grouped as polysemous, synonymous, homonymous, antonymous words.

Suffixes are classified as basic and compound ones. Compound suffixes are the ones which are formed through the combination of two or more suffixes. Since the suffixes are the functional morphemes, they are not classified as polysemous, synonymous, homonymous and antonymous words. However, these suffixes can be evaluated under the similar titles when the meaning is replaced by function.

Suffixes performing at least two of the following functions (derivational, possessive, subjective, quantitative, personal, tense, form, negation and so on...) are called multifunctional suffixes. Such suffixes and their functions in Turkish are as follows:

Possessive Suffixes: They are multifunctional suffixes. They carry out the functions of person by indicating speaker, listener, mentioned or by indicating the fact that the nouns belong to either speakers, listeners, mentioned or that these nouns are the part of speakers, listeners, mentioned; carry out the functions of number by mentioning singularity or plurality of persons and carry out the functions of possession by pointing out the fact that the nouns belong to what or who, that the nouns are a part of what or whom.

Subjective suffixes: by indicating the maker or [olan] of verbs which are formed and are of tense suffixes, they carry out the functions of subjective; they carry out the functions of number by pointing out singularity or plurality of maker

and [olan], they fulfilling the functions of person by showing which one is the maker or [olan] of speaker, listener, mentioned or speakers, listeners and mentioned.

Indicative Suffixes: These suffixes undertake the mission of making verbs out of nouns in appearance of subjective suffixes of predicative verbs which are thought to be melted. Subjective suffixes undertake the mission of form and tense of the affix *-ür* which is thought to be dropped through melting in time. Furthermore, the main function of indicative suffixes is to point out the subject, number and person. Because of this feature, indicative suffixes are the most functional suffixes in Turkish.

Tense Suffixes: Tenses are the categories indicating the time out of which the verbs emerge according to the instant of the speaker. Tenses are expressed not by the conjugations of the verb's root or stem but by means of moods. Some parts of these affixes are tenses at the same time. Because of these functions, tenses are also the multifunctional affixes.

Moods: Optative, necessitative, conditional and imperative affixes stating basically intentions are in the group of multifunctional affixes. Optative, necessitative, conditional and imperative affixes point out the fact that the relationship of the action with reality conditional, Optative, necessitative and imperative form. In addition to this, moods show insignificantly that the action is going to appear in present and future times. In this condition, optative, necessitative, conditional affixes express the tense – in addition to form the relationship of the action with the reality in the form of optative, necessitative, conditional. Since the affixes of imperative mood differs in every person, they express subjective, number and person along with form, present or future time.

Participles: Participles that name the objects for their actions or participles that are employed to constitute words describing the nouns –sign of object- for its action, take place within the multifunctional affixes for shaping the verbs and indicating the time. Participle *-maz* shows negation in addition to form and time.

Gerunds: Gerunds are a form of uncompleted verbs which are employed or not employed by subject when it makes the predicate or when it becomes a predicate. In this forms of verb, there are conditional time expression – significantly or insignificantly- depending upon the time that the predicates indicate along with the verb case. From this point of view, gerund affixes employed to form gerunds, are multifunctional affixes as well. The affix of *-mAdAn* shows negation in addition to verb case and expression of conditional time.

Shortly, possessive suffixes, subjective suffixes, indicative suffixes, tense suffixes, moods, participles, gerunds are in the group of multifunctional affixes in Turkish. Indicative affixes are the suffix which is of the most grammatical function because of having six different functions. It is followed by imperative affix with five functions, by possessive, subjective, *-mAz* (suffix of negative present and participle), *-mAdAn* (suffix of gerund) with three functions, by tense, moods

(except imperatives), participles (except -mAz) and gerunds (except -mAdAn) with two functions. The common feature of multifunctional suffixes is the fact that they are the endings. Possessive and indicative suffixes are associated with nouns; moods, tense, person, participles and gerunds are related to verbs. Since the beginning, a part of multifunctional suffixes have been seen as affix (singular form of possessives, present tense, simple past and past perfect, conditional and imperatives); others have been composed by joining of various affixes (indicatives, plural form of possessives and subjective, mAz (suffix of negative present and participle), -mAdAn (suffix of gerund)).